

Årsbokslut överförmyndarnämnden 2020

Verksamhet

Överförmyndarnämnden är en obligatorisk kommunal verksamhet. Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt föräldrabalken, lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn och vad som i övrigt i lag eller annan författning åligger överförmyndarnämnd.

Nämndens huvuduppdrag framgår i dess reglemente, som är beslutat av kommunfullmäktige. Överförmyndarnämnden ska se till att verksamheten bedrivs enligt lag eller annan författning, reglementet och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige beslutat.

Överförmyndarnämnden ska skydda underåriga och vuxna, som helt eller delvis saknar beslutskompetens, från rättsförluster. Alingsås kommun har en överförmyndarnämnd med uppgift att förvalta denna kommunala funktion.

Nämnden är en tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över ställföreträdarens verksamhet i kommunen. De huvudsakliga uppgifterna är:

- att utreda och ta ställning till behovet av ställföreträdare i enskilda fall.
- att rekrytera, utbilda och föreslå ställföreträdare.
- att utöva tillsyn över ställföreträdare i kommunen genom att granska och utöva tillsyn av årsräkningar och årsredogörelser samt att besluta om arvode till ställföreträdarna.
- att utreda klagomål och genomföra byten av ställföreträdare vid behov.
- att serva ställföreträdarens verksamhet genom rådgivning.
- att besluta om beviljande eller avslag gällande samtycke där lagstiftningen så kräver, exempelvis vid arvskifte och försäljning av fastighet.

Överförmyndarnämnden i Alingsås har idag tre handläggare som hanterar tillsyn för nämndens räkning. Vad avser det huvudsakliga uppdraget har verksamheten bedrivits enligt plan. Under 2019 och 2020 var arbetet med att granska årsräkningar klart i september. Tidigare år har granskningen pågått fram till november eller december.

I september 2020 genomförde Länsstyrelsen en årlig tillsyn i Alingsås. I tillsynen riktades återigen kritik mot Alingsås kommun för brister avseende omprövning av förvaltare och utebliven statistik till Länsstyrelsen. Samtliga förvaltare har dock omprövats 2019 och 2020. Länsstyrelsen har även riktat kritik avseende avsaknad av förordnanden i akter och brist på kompensation till huvudmän som fått betala för uppdrag som inte ingår i förordnandet. Överförmyndarnämnden har vidtagit åtgärder för att åtgärda de brister Länsstyrelsen har kritiserat. Samtliga akter kommer gås igenom, ett årshjul har tagits fram och rutiner och mallar kommer ses över. En samlad utredning kommer att genomföras kring frågan om kompensation till huvudmän som ska läggas fram till överförmyndarnämnden under 2021.

Under 2010-talet har antalet ställföreträdare i Alingsås ökat kraftigt från 353 st. 2013 till 524 st. 2020. Det finns olika förklaringar till tillflödet. Ökningen beror sammantaget på ökad andel äldre i befolkningen, ökad andel funktionsnedsatta och migration. Sommaren 2019 registrerades även samtliga förmynderskap vilket är förklaringen till ökningen i antal förmynderskap mellan 2018 och 2019. Under 2020 har antalet ställföreträdarskap minskat.

Ställföreträderskap	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
God man	206	218	231	246	267	295	302	304
Förvalterskap	28	23	34	40	47	47	55	57
Förmyndare	100	100	92	101	111	118	150	135
Särskilt förordnad vårdnadshavare	4	7	10	12	14	22	21	17
Ensamkommande barn	15	15	138	108	38	25	7	4
Totalt	353	363	505	507	477	507	535	517

Samarbete mellan Alingsås överförmyndarverksamhet och Lerums överförmyndarverksamhet inleddes 2019 och arbetet har fortsatt under 2020. En rapport om hur framtida samverkan kommer ske har färdigställts under året, som föreslår en avtalsbaserad förvaltningssamverkan. Överförmyndarnämnden har även arbetat med att se till att rutiner stämmer överens mellan Alingsås kommun och Lerums kommun, till exempel är Alingsås överförmyndarnämnds nya dokumenthanteringsplan i överensstämmelse med Lerums överförmyndarnämnds dokumenthanteringsplan. Under 2021 ska överförmyndarnämnden använda Lerums rutin för att granska årsräkningar. Samverkan planeras att startas upp under fjärde kvartalet 2021, förutsatt att respektive nämnd fattar beslut om samverkan under första kvartalet 2021.

Måluppföljning

Överförmyndarnämnden har två åtaganden i flerårsstrategi 2019-2021.

- ÖFN åtar sig att följa ärendeutveckling och ny lagstiftning rörande ersättning gällande alla former av ställföreträderskap. ●

Kommentar: Handläggarna har följt ärendeutvecklingen och hållit sig uppdaterade om lagstiftningen.

- ÖFN åtar sig att ge en ökad service och utbildning avseende godmansuppdrag. ●

Kommentar: Utbildning av nya gode män har genomförts av extern part.

Alla gode män har erbjudits handläggarstöd på kvällstid gällande hantering av årsräkningar. Totalt anordnades tolv tillfällen under januari och februari, vilket är fler än 2019 då fem tillfällen anordnades. Träffarna har varit uppskattade av gode männen.

Uppdrag

I beslutad flerårsstrategi 2019-2021 för Alingsås kommun har kommunfullmäktige inte riktat något särskilt uppdrag till överförmyndarnämnden, således berörs överförmyndarnämnden endast av de uppdrag som riktas till samtliga nämnder. Följande uppdrag är aktuella för överförmyndarnämnden:

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja. ●

Kommentar: Nämnden har arbetat med att verkställa åtaganden och uppdrag, som följs upp i delårsbokslut och årsbokslut.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar. ●

Kommentar: Nämnden har under året arbetat med att uppdatera verksamhetssystemen E-Wärna och Wärna Go. Uppdateringen av verksamhetssystemen innebär minskad administration och därmed en effektivisering, främst vid handläggning av årsräkningar.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att ta fram en strategi för hur digitala lösningar genom exempelvis artificiell intelligens kan införas i syfte att minska administrationen.

Kommentar: Verksamhetssystemen E-Wärna och Wärna Go har uppdaterats under året. Uppdateringen väntas göra handläggningen mer digitaliserad och effektiv.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog.

Kommentar: Överförmyndarnämnden har inte arbetat med demokratifrågor, utifrån att överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet och inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden.

- Samtliga nämnder får i uppdrag att fler personer med lönestöd ska anställas i den kommunala organisationen samt följa upp utfallet årligen.

Kommentar: Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden vilket försvårar anställning av personer med lönestöd.

- Samtliga nämnder får i uppdrag att öka extern medfinansiering, exempelvis från EU, om det inte medför bestående kostnader.

Kommentar: Nämnden undersöker olika möjligheter till extern medfinansiering, ännu har inga sådana möjligheter identifierats.

- Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ges i uppdrag att se över sin verksamhet ur ett integrationsperspektiv i syfte att föreslå lämpliga insatser i kommunens samlade integrationsarbete.

Kommentar: Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden.

Internkontroll

I överförmyndarnämndens budget 2020-2022 anges följande kontrollpunkter som kontrolleras i samband med delårsbokslut och årsbokslut.

1. Att handläggare gör likvärdiga bedömningar avseende ersättning till ställföreträdare.

Kommentar: Fem ärenden valdes ut slumpmässigt. Arvodesbesluten kontrollerades genom att handläggarna utifrån det underlag ställföreträdaren har lämnat in gjorde en egen bedömning avseende ersättning till ställföreträdaren. I fyra av ärendena har handläggarna kommit fram till att ställföreträdaren har rätt till samma ersättning. I ett av ärendena har handläggarna kommit fram till olika arvodesbeslut. Orsaken till anmärkningen är ärendet där handläggarna kom fram till olika arvodesbeslut.

Handläggarna har även som rutin att samråda vid ersättningar som överstiger 20 % av prisbasbeloppet. Standardersättning är 10 % av prisbasbeloppet.

2. Att handläggning sker skyndsamt och inte drabbar den enskilde. ●

Kommentar: Nio ansökningar om uttagsmedgivande valdes ut slumpmässigt och handläggningstid för uttagsmedgivande gick igenom. Handläggningstid som översteg fem arbetsdagar ansågs inte som skyndsamt handläggning. I fyra ärenden har beslut om medgivande fattats samma dag. Avvikelse identifierades i två ärenden. I bägge ärendena har beloppet överstigit det belopp som överförmyndarhandläggarna har beslutsdelegation på, vilket orsakat längre handläggningstider. I ett av ärendena fattades beslutet av nämnd.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse Bokslut/budget 2020	Bokslut 2019	Diff. Bokslut 2020/2019
Verksamhetens intäkter	0	0	0	26	-26
Personalkostnader	-2 712	-2 375	337	-2 503	128
Lokalhyror	-5	-3	2	-3	0
Köp av tjänst	-1 922	-1 956	-34	-2 323	367
Övriga kostnader	-144	-105	39	-256	151
Verksamhetens kostnader	-4 783	-4 438	345	-5 085	647
Verksamhetens nettokostnader	-4 783	-4 438	345	-5 059	621
Kommunbidrag	4 783	4 783	0	5 466	-683
Årets resultat	0	345	345	407	-62

Inledande sammanfattning

Årets resultat för överförmyndarnämnden uppgår till ett överskott om 345 tkr. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än vad som budgeterats.

Jämfört med prognoserna som lämnades i delårsbokslutet och vid den senaste månadsuppföljningen i oktober förbättrades utfallet med 262 tkr respektive 180 tkr. Den positiva förbättringen av resultatet jämfört med de senaste prognoserna kan härledas till lägre personalkostnader än vad som uppskattats tidigare under året.

Utfall för året

Personalkostnader generade ett överskott om 337 tkr. Överförmyndarnämnden har ingen egen personal utan utfallet avser arvoden till politiker samt ersättningar till ställföreträdare (gode män, förvaltare etc.). Överskottet beror på för högt budgeterade sociala avgifter för ställföreträdarna jämfört med utfall samt att politiska möten har ställts in.

Lokalhyror avser utgifter för lokalhyra i samband med utbildningsinsatser för ställföreträdarna.

Utfallet inom kontogruppen **köp av tjänst** avser framförallt 1870 tkr för tre stycken handläggartjänster, tjänster nämnden köper in från kommunledningskontoret. Ytterligare resultatpåverkande poster är 80 tkr för administrativa kostnader, där merparten av kostnaden är läsplattor och IT-system.

Utfallet inom kontogruppen **övriga kostnader** är bland annat 19 tkr för porto, 9 tkr för reklam, 26 tkr för kurser samt ytterligare utgifter för telefoni och kontorsmaterial.

Jämförelse mellan åren

Skillnaden på 26 tkr i kontogruppen **verksamhetens intäkter** förklaras av att verksamheten mottog ett bidrag från Migrationsverket 2019.

Personalkostnaderna har varit mindre 2020. Den främsta orsaken är att mängden ställföreträdarskap har minskat 2020, vilket även har gett minskade sociala avgifter.

Kostnader för **lokalhyror** är densamma som 2019.

Kostnaden för **köp av tjänst** är lägre 2020. Orsaken till det är att för 2020 har kommunledningskontoret endast debiterat för tre handläggartjänster.

Kontogruppen **övriga kostnader** var högre 2019, eftersom ett nytt verksamhetssystem, en engångskostnad, köptes in.

Prognossäkerhet

Prognosen i delårsbokslutet och senaste månadsuppföljningen i oktober skiljer sig från det slutliga utfallet. Skillnaden förklaras till stor del av en lägre volym av ställföreträdarskap som nämnden finansierar än vad som budgeterats.

Investeringar

Överförmyndarnämnden har inga investeringar.

Personalavsnitt

Överförmyndarnämnden har ingen anställd personal. Handläggare, ledning, controllerfunktion och administrativt stöd hyrs in från kommunledningskontoret. Alla frågor som rör personal och arbetsmiljö besvaras av kommunledningskontoret och redovisas i kommunstyrelsens årsbokslut.